

Sb. 2341.

II 2-8

①

Tolna vármegye

Dombóvári járás

Szatm. (Hör) jegyzőség

Közigazgatási tájékoztató lap

Szatm.

nagy ~~(Hör)~~ község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a múltban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebeleztetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

Eredeti neve volt Zách, később Zákits, és úgy lett Szatm. Mindig Tolnavármegyéhez tartozott. A Falu, Herceg Eszterházy telepítése, ide felvidéki tolnokat telepített.

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

nem volt.

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dűlő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

nem voltak

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi-és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

mezőváros, urbéres

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

nagy község - szervezeti változásokról nem voltak.

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

Szatmási anyakönyvi kerülethez

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

nincsenek.

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

Közéroladalról, Horozeg Eszterházi bizomány "Lápató Török Kopány, S. Szenté, Erlény, Nagy kenyi és Kocsola, 7, 9, 7, 6 10. km.

Dombos

Legmagasabb pontja, őreg hegyi kapolna "patak.

7082 kat. hold (birtokívek adatai alapján).

5533 k. hold szántó, 356 k. hold rét (kaszáló),

168 k. hold szőlő (beültetett), 57 k. hold

legelő, 599 k. hold erdő, k. hold

nádas, 273 k. hold terméketlen (ut, szikla, homok, mocsár, kőbánya).

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mily név alatt és mekkora a területük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és milyen területük (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

nem tartoznak

nincsenek

nincs

A község vázlatos térképe csatolva ..... db
nincs csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

..... 3190. lélek.

3143 r. kath., ... g. kath., 17 ref.,

..... ág. h. ev., 30 izr., ... egyéb

3190 magyar, ... német, ... tót,

..... rutén, ... oláh, ... horvát,

..... egyéb.

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földmivelés, ipar, bányászat, földmivelési, vagy ipari lapszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házadózási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Belterületen.

Őreghegy, 2 km, távolságra 35 lélekkel.

Földművelés.

656 ház 1158 lakrészrel.

Község ház, 1000 kath. iskola
főiskolai- és kántortartományi-
tanterületi orvoda és tanügyi
lakás.

II. A község szervezete, beosztása és közérdekü viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. *Elöljárók.*

(Nem névszerint töltendő ki.)

Biró Törvény- (másod-) biró ..... 8 ..... esküdt,
(tanácsbeli). Pénztárnok. Községvárnagy .....

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.

(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

2 ..... jegyző, ... segédjegyző, ... orvos
..... állatorvos, ... irodai alkalmazott,
..... pénztári alkalmazott, ... egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

Napidíjas irodai alkalmazottak:

nincs .....

Szegődményes alkalmazottak:

..... kisbíró (küldőnc), ... 1 ..... bába,
..... éjjeli őr és ..... 1 ..... gazdasági alkalmazott.

A jegyzőség székhelye és távolsága:

..... km.

2. *A községi képviselőtestület létszáma:*

16 virilista, 16 választott tag, 6 pótag

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

..... A község 1 választókerületet alkot.

3. *Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?*

nincsen

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. *A vármegye székhelye és annak távolsága.* (a község központjától, távolsági térkép adatai szerint járható útvonalon):

szekszárd: 56 ..... km.

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Dombóvár: 21 ..... km.

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

Dombóvár: 21 ..... km.

Szatmár ..... km.

C) Rendészeti igazgatás.

5. *A csendőrség és folyamőrség székhelye és távolsága:*

Szatmár ..... km.
folyamőrség Tolna 56.

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van. 4 tag. Nincs.

Van-e a községben toloncállomás?

Van. Nincs.

Fel van-e ruházva az előjáróság cselédügyi bíráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

nem

6. *A községi tűzoltóság szervezete:*

Hivatásos, önkéntes (gyári stb.) tűzoltóság 32 tag.
Kötelezett tűzoltóság.

7. *Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?*

Van. Nincs.

Van-e járdalerakási szabályrendelet?

Van. Nincs.

D) Szociális igazgatás.

8. Kőrörvos székhelye és annak távolsága: Szatmcs. km.
- Hány magánorvos lakik a községben: nincs.
- Községi bábák száma: 1.
- Körbába lakóhelye és annak távolsága: _____ km.
- Okleveles magánbábák száma: nincs.
- Legközelebbi gyógyszerár hol van és milyen távol? Szatmcs. km.
- Legközelebbi kórház hol van és milyen távol? Kaposvár: 45. km.
- Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?
(Árvaház, gyermekmenhely telep) Van 1. szegényház Nincs.
9. A gondozott szegények száma: _____ intézeti ápolásban, -5- magán ápolásban.
- Elhagyott gyermekek száma? 1. gyermek.
10. Milyen a község ivóvize? Jó.
- Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke?
Kutviz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó. nincs.
Kutviz folyó víz jó. -
- Van-e csatornázása? nincs.
11. Korcsmák és vendéglők száma? 6. korcsma, 1. vendéglő, _____ kávéház.
- Van-e szálloda, fogadó és hány? Kan: egy.
- Van-e községben közfürdő? nincs.
12. Van-e a község határában gyógyfürdő,
üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra? nincs.
- A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva? nincs.

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága: Szatmcsárd: 56 km.
- Kir. járásbírószék székhelye és távolsága? Dombóvár: 21 km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága: Szatmcsárd: 56 km.
- Kir. adóhivatal székhelye és távolsága: Dombóvár: 21 km.
- Kir. pénzügyőri szakasz, vámőrs, vámőrségi kirendeltség, székhelye és távolsága: Dombóvár: 21 km.
- Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága: vámőrség Kaposvár 45.
Pécs: 50. km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

Róm. kath. 6 elemi osztályu
népiskola, 5 tanter 5 tanítóval.

2. Középkolák vagy más szakiskolák (iparostanociskola, gimn., reálgimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

nincs.

3. Óvodák jellege, száma és tanereje:
Nyári menedékház van-e?

Római kath. óvoda - 1000 fővel.

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

1 Levente egyesület.

5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

Széttársárd: 56 km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak:

Római kath. anyaegyház, mely
a róm. kath. pécsi püspökséghez
tartozik.

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

Dombóvár 21 km.

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

A község nem kegyuri joga
nincs, hanem a canonica visi-
tation alapuló kötelezettségei
melyek nagyobb teherrel járnak

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párber és egyénenkint időről-időre kivetett adó stb.)

Párber rendszer a róm. kath.

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

nincsenek.

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

Egyháztanács nincsen
az egyház község ügyeit az is-
kolaszék végzi.

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

nincsen.

11. Műemlék, természeti emlékszobor, honvédemlék vagy elesett hősök emléke?

nincsen.

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, műkedvelő előadások stb. Mozgóképek.

nincsenek.

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

Kaszinó, dalakör, róm. kath.
Olvasókör.

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országút, megyei út, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

2. Vasuti összeköttetése, fő- vagy mellék-vonalak, van-e vasuti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari és kisvasutak. Közúti vasutak.

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Van-e pósta, távirta, távbeszélő állomása?

3. Melyik községi közlekedési útvonathoz járul hozzá a község?

Községi (közvilágító) utak hossza?

Van-e kövezet-vámszedési joga.

Forgalmi helyzete kedre állon, főközlekedési vonala, Dombóvár - Tamási törvényhatósági utas-összekötő út, Siarcs köztele / 5 km. a híd.

Vasuti közlekedés állomása Dombóvár legközelebbi vasút állomása: Kocsola-Odalmánd, mely egyúttal marha és egyéb rakodó helye. Megálló hely: Kocsola.

Hajóösszeköttetése nincs.

Van posta és távirta állomása

Kocsola - Szekesi törvényhatósági utasutassal

..... 2.253.590 ..... km.

Igen. — Nem.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Van-e legelő-rendtartás?

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

Nagybirtok nincsen köv. birtok. 3. terjedelme: 897 k. n. kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése 6000 k. n.

mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

Váltógazdaság nincsen.

Nyomásos gazdálkodás nincs szervezve van a birtokossági tanács.

Van egy 57 k. n.

nincsen.

nincsen.

Van közös erdő, megvan a szervezete.

Székhelye távolsága: 56 km.

Nincsen.

Van.

806 # ö, be van illetve.

7. Vízrendező és hasznosító társulat. Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Nincs. Vízimalom mellett, vízhasználati jog a tulajdonosoké

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség székhelye:

Székesfehérvár 75. km.

8. Állattenyésztési viszonyok. Állatok száma: a tenyészállatok száma,

844. ló, 873. szarvasmarha, —

uralkodó tenyésztési irány:

1588. sertés, 1168. juh —

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

tenyészállat nemesítés.
Székesfehérvár 75. km.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Dorozsbovár 21 km.

Hova gravitál a község?

Dorozsbovár.

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Kie a vásártartás joga?

hazai vásár minden héten kedden, országos vásár négy és pedig kirakodó és állatvásárral együtt. Vásártartási jog a községé. Szekszárd 56 km.

Mélték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

15. vegyes kereskedő szatócs.

Hitel és pénzüintézetek száma és alaptőkéje (felsorolva).

nincsen.

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

2. Hitel és Hanyga fogvasztási és értékesítő szövetkezet.

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

48. Kovács. 10 cipőmester. 15 cipész. 5 bogmár. 5 asztalos. 2 géplakatos. 4 bódogos 1 fcs. 3 szatócs.

Van-e a községben ipartestület?

nincsen.

11. Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

Malom kapcsolatokon fűtésüzem. szivogás motor. 6 munkás kőkeresetrétégla 15.

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Székesfehérvár 75. km.

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

Szekszárd 56. km.

12. Magánkezelésben álló közművek:

Nincsen.

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. Bányák száma és jellege.

Állandó bányaüzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

nincsen.

14. Háziipar és annak jellege.

Zenésülés.

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

Hivatalos célokra szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben töltendő ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

Mennyit kezel háziilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Községi köztízek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi korcsma stb.

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

2. és helyiségek száma 12

Jegyzői lak. lakás 620k
rezerv. Járásorvosilag is
lakással.

Körorvos lakás a községet
közös tulajdon.

23 kat. hold szántó és rét, 26

3 legelő, kat. hold erdő,

egyéb

Háziilag 86. haszonbérileg
23 k. h.

Kezelő jegyző földjavadalma
16 k. h.

nincs.

nincs.

Vásár jog, községi korcsma.

Földadó 287 K 86. f. Házaadó 55 K

98 f. Ált. kereseti adó K f. Tár-

sulati adó K f. Vagyon- és jöv.

adó K f.

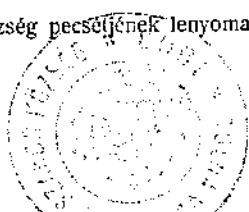
nincsenek.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

Tárbeszélő, villany és tejszövetkezet
felállítás.

Szakcsón, 1925 évi november hó 18-án

A község pecsétjének lenyomata:

H. H. H. H.

Községi (kör-) jegyző.